

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címezendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Két legfelsőbb kézirat. — Felhívás Kolozsvár t. cz. gazdaköztségéhez Lészay Ferencz. A buzaköszög és a csávázás legokoszerübb módja. II. — A vén gyümölcsfák tisztogatásáról. Erdélyi Károly. — A kolozsvári áruárak. — Nyilvános köszönet. — Egyveleg: Phylloxera Kolozsvárt. Ismételt mustmérések. Kolos-monostori mustmérések. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

Fölvívás.

Kolozsvármegye t. cz. gazdaköztségéhez.

A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. minister úr ő nmga f. évi augusztus 27-ről 856. eln. sz. a hozzám intézett értesítése folytán, az 1882. évi XX. t. cz. alapján, Kolozsvármegye közigazgatási bizottságába előadóvá engem méltóztatt kinevezni.

Miután a 988. eln. sz. a nekem beküldött útasítás szerint, a közgazdasági előadók nem rendes tisztviselők, hanem a földmivélés-, ipar és kereskedelemügyi ministeriumnak a törvényhatóságban levő bizalmi férfiai, — kik tehát, mint ilyenek, rendes bürokratikus ügykört nem látnak el, miután az útasítás független állásomat legtávolabbról sem átalálja, hajlott korom daczára és erőm gyöngeségének érzetében is, nem késtem e megtisztelő bizalmat egész készséggel elfogadni; mert ilyenmü megbízatás elől kitérni és annak a nekem adott terhesség szerint megfelelni nem igyekezni, polgári hibának tartanám — és teszem ezt abban a reményben, hogy rövid idő alatt illetékesebb kezekbe engedhetem azt át.

A közgazdasági előadóknak kiváló feladata lévén a közgazdasági ügyeknek és általában a közgazdasági érdekeknek képvisellete, ezen végtelennek mutakozó teren — nem kívánva a t. gazdaköztség figyelmét hosszasan terhelni — most egyelőre csakis némely szembeötlőbb mozzanatokot vagyok bátor röviden jelezni, azokra a t. gazdaköztség figyelmét felhívni s e teren való közreműködésemet felajánlani.

Ha csak egy futó pillantást is vetünk megyénk területére, lehetetlen, hogy figyelmünket elkerülje több — normalis állapotban csekélynek látszó, de áradások alkalmával egyes községeknek évenként ezrekre rugó károkat okozó folyók rakoncziatlansága, melyek Ádám ősapánk ideje óta önkényüleg elfoglalt medrükben kényelmesen kanyarogva, gyakran teszik völgyeink szénatermését semmivé; — ez országosnak mondható calamitás on gyesekek ereje megtörik; itt csak társulatok, szövetkezetek

KÉT LEGFELSŐBB KÉZIRAT.

Lapunk zártakor nyerük tudomást a következő legfelsőbb kéziratokról:

I. Kedves báró Kemény! A midőn Önt földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar miniszteri állásától kegyelemben felmentem s e minőségben tett sikeres és kitünő szolgálatai felett teljes elismerésemet nyilvánítom: egyuttal magyar ministerelnököm előterjesztése folytán közmunka- és közlekedésügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1882. évi október hó 12-én.

Ferencz József s. k.

Tisza Kálmán s. k.

II. Kedves gróf Széchenyi! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán, Önt földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar miniszteremmé ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1882. évi október hó 12-én.

Ferencz József s. k.

Tisza Kálmán s. k.

alakítása segíthet, midőn az illető vidék közmunkaereje egy részének e célra leendő átengedésével megyénk részéről, úgy a szükségelt mérnöki munkálatoknak kedvezményi árban levő elkészítésével kormányunk részéről remélhetjük elérhetni azt az eredményt, hogy ezerekre rugó takarmány-termésünk megnyerhetése ne legyen minden nagyobb záporosó szeszélyének kitéve.

Midőn, nézetem szerint, a megyénkben levő gazdaságokban, a gabonaneműek okszerű termesztése mellett, a fősúlyt egyenesen a klimatikus viszonyokhoz mért állattenyésztésre kell fektetni: lehetetlen fel nem említeni azt, hogy megyénk területén — főleg a kisebb gazdaságokban — mesterséges takarmány vagy teljességgel nem, vagy pedig nem oly mértékben természetik, a mint azt az okszerű és mindig biztos jövedelmet nyújtó marhatenyésztés érdeke követelné.

Továbbá: kénytelenek vagyunk elismerni azt is, hogy a vadvizes, savanyú réteknek, szántóföldeknek területe rendkívül nagy. — Eddigelé az ilyeszerű talajjavítási kísérletek gyengén és nem nagy haszonnal ütöttek ki; a mennyiben néha szinte annyiba kerültek e kísérletek, mennyivel egy ugyanannyi kiterjedésű földrészletet örökáron meg lehetett szerezni; — most azonban, a kulturmérnöki intézmény felállítása után, egészen más szint öltött e dolog is; most, midőn szakértő és egészen ez ügynek élő mérnökök vezérlete és felügyelete alatt, vadvizes, rosz földnek jó kaszálókká való átalakítása lecsapolás által holdanként 6 és 12 frt között kerül; vagy akkor, ha az alagsóvezés nem jó többé 25—30 frtnál: akkor már, igenis, megérdemli nálunk is a figyelmet, midőn egy pár évi termés többlet bőven kifizeti az egész reá fordított költséget — és így nem késhetem a t. cz. gazdaközönseget a talajjavítás előnyeire, a kulturmérnöki intézmény üdvös voltára legmelegebben figyelemzetni és e téren való közreműködésemet tisztelettel felajánlani.

A mi megyénk állattenyésztését illeti, míg a sertés- és juh-tenyésztés körül visszaesést nem, sőt lassú haladást is észlelhetünk, lehetetlen el nem ismernünk, hogy szarvasmarhánk tenyésztése nem emelkedést, — de süllyedést mutat. — Kérem: félre ne értsenek; elbírálásomnál nem egyes igyekező gazdákat értettem, kik e téren is dicsérendő eredményt mutatnak fel; hanem értettem a nagy gazdaközönseget. Állításom igazságát bizonyítják országos vásáraink; bizonyítják az idegen kereskedők naponkint mindinkább hangosabbá váló panasza: hogy nincs meg már Erdélynek régi szép szarvasmarhája! — E téren elérkeztünk már a tizenkettődik óráig; itt már a segítségre siető szükség van; — a kormány a szükséges tenyészanyagának kedvezményes feltételek mellett való átengedését örömmel eszközli: éne téren közbenjárásomat felajánlani kötelességemnek ismerem.

Ha meggondoljuk, hogy nálunk novembertől kezdve martiusig (tehát szinte félévig) a köznépből a férfiak a marha körüli téli kezelésen kívül, — a nők kevés gyapju és kendermunka elvégzésén kívül, összetett kezekkel várják a tavasz felvirultát — és így, ha elgondoljuk, mennyi munkaerő vesztgettetik el az egyesek és így államunk nagy kárára, — lehetetlen

fel nem sóhajtunk: „Házi-, vagy népipar! mikor jön el a te országod?”

Ezek iránt népünkben érdekeltséget felkelteni és azoknak az egyes községek, testületek és magánosok által nyújtandó anyagi gyámolításának biztosítására közreműködni útasításomból kifolyó kötelességemnek ismerendem.

Végzetetlen lenne e téren teendőik elősorolása; — tartózkodom e tömkelegbe belebonyolodni; nem kívánom a t. gazdaközönség türelmét máris hosszúra nyult soraimmal terhelni; csak legrövidebb körvonalokban akarom vázolni, pár szóban akarom ecsetelni egyéni véleményem szerint, miért tartotta szükségesnek, czélszerűnek a jelenleg kormányon ülő szakminister úr ő nmlga a közgazdasági előadóknak minden törvényhatóságban való kinevezését a törvényhozás előtt javaslatba hozni.

Habár igaz is az, hogy mindenki igyekszik felszólítás nélkül is, saját érdekeinek megfelelőleg, helyesen cselekedni — s habár sorsán mindenki javítani törekszik; de másfelől igaz az is, hogy nagy a megszokottságnak hatalma s ezért célra vezethetőnek találta a minister úr egy oly közeg felállítását, mely, távol minden bürokratikus ügykörtől, a gazdaközönség közvetlen közelében élvén, mint testéből való vér, naponta látván az akadályokat, melyekkel küzdeni kénytelen, — figyelmeztet, tanácsol és buzdít alant a gazdaközönség körében; a gátló akadályok elhárításánál közvetit fenn a kormány előtt, mely közeg — nézetem szerint — akkor felel meg hivatásának, ha nem az elméletek gyakran csillámlónak mutatkozó; de néha károkat okozó vesszőparipáján lovagol; — hanem, a gyakorlati élet követelményeihez hiven, helyes sorrendben igyekszik a teendők tömkelegéből kiválasztani annyit, mennyit elbirhatóak a különben is eléggé súlytelt gazdaközönség vállalai; — de csakis annyit; mert a ki igen sokat markol, keveset fog meg.

Nézetem szerint, a kormány e téren, kötelességéből kifolyólag, helyesen cselekedett; mert rajtunk a sor az általa őszintén nyújtott jobbot elfogadva, önmunkásságunk erejével törekedni arra, hogy a józan haladás útján igyekezzünk leküzdeni rendre azokat az akadályokat, melyek százados mulasztásunk folytán jelenleg oly súlyosan nehezdednek vállainkra. — Gondoskodjunk önmagunkról és ekkor — de csakis ekkor — Isten is megsegít.

Magyar-Gorbón, 1882. szeptember 29.

Id. Lészay Ferencz m. p.,
közgazdasági előadó.

A buzakőüszög és a csávázás legokszerrőbb módja.

II.

(Függelék.)

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi ministerium 1878-ban az üszög által okozott károk elhárítása tárgyában az ország gazdaközönségéhez felhívást intézett a végül, hogy az üszög ellen sikerrel alkalmazott eljárásokat közöljék.

E felhívás folytán 112 gazda tett jelentést azon óvszc-

rekről és eljárásokról, melyekkel gazdaságaikban az üszög fellépését és kártételeit megakadályozzák.

A beérkezett jelentések kivonatilag egybefoglalva kiadattak.

Miután a jelentést tett gazdák tulnyomó nagyobb része, ha nem is követi szigorún a fent leírt eljárást, de mégis a kékkő (rézgálicz) sikeres alkalmazásáról tesz tanúságot, a ministerium említett kiadványát rövidítve ide igtatjuk:

Az ajánlott óvszerek és eljárások a következők:

1. Vas megye egyik nagyobb uradalmában a magbúzáat mindenekelőtt jól meghagyják érnei és a vetőmagot évről-évre cserélvén, vetésre mindig a legszebb telt és nem az apadt szemeket használják. Ezen vetőmagot azután még következőleg páczolják: 12 hectoliter búzához 1½ kilogramm kékgálicz vétetik, ez jól megtörve 4 liter forró vízben felolvasztatik és ezen oldatot egy 100 liter trágyalevet tartalmazó sajtárba öntve, az egész kevertetik mindaddig, míg az a keverés folytán, mint a szappanos víz, habot ver. Az így nyert folyadék fazékkal kimerítve, részletenkint a buzára öntetik, mely megöntött részt 2 ember lapáttal mindaddig keveri, míg a buzának minden szeme nedves lesz. A nedves buza most kiterítettik és szárad 24 óráig és csakis egészen kiszáradva vettetik el.

Mióta az uradalom ezen eljárást követi, azóta buzájában az üszög elő nem fordul.

Ezen eljárást követi az árpa és zabnál is, hol azonban csak fele rész folyadékot használ és az eredmény ugyanaz, mint a buzánál.

2. Egy somogy megyei kitünő gazda szerint megakadályozzuk az üszög fellépését, ha a földet jól megmunkáljuk és érett, egészséges magot vetünk. A nagybirtokosnak vannak erre nézve tisztító rostái és gépei, a kis gazda vegye a kézi rostát segítségül és dolgozzék türelmesen mindaddig, míg annyi nagy és főkéletes fejlődű szemet választ ki, a mennyi neki vetésre szükséges. Ezen magot nem szükséges oly sűrűn vetni, mint a kevesebb gonddal kezelt vetőmagot. Nem árthat még ezen vetőmagot oltatlan mész- vagy kékkő-oldattal is megnedvesíteni. Ha a gazda azon helyzetben van, hogy a vetőmagot változtathatja, ez csak előnyére fog szolgálni.

3. Szolnok megye egyik legjelesebb gazdája az üszög elhárításáról ezeket írja: Én egy bécsi akó vízben felolvasztok 4 bécsi font kékkövet és 2 font sót, ezzel meglocsolok 40 bécsi mérő búzát és nagyon pontosan megkeverem, sőt jobbnak tapasztaltam az így meglocsoló búzát kezek között is megdörzsöltetni, hogy minden egyes mag megnedvesíttessék. Ezután a búzát egy rakásba összelapátolom és legkevesebb 12 óra hosszig rakásban hagyom és csak ezen idő után vetem el, de még biztosabb, ha az ekkép beoltott buza 24 óráig áll.

Az eredményt illetőleg ezen gazda ezeket írja: Én 1856-ban kezdtem vetőbuzámat így oltani, ezen idő óta évenként pontosan mindig csupán ilyen búzát vetek és az ide már 22-dik termésem, hogy üszögös búzát nem ismerek gazdaságomban.

4. Egy Nógrád megyei ismert gazda így ír:

Fődolgoz az, hogy a vetni való mag jól megválasztassék; én a legtisztább fümagmentes, jól megért buzatermésből kellően sortírozott, jól kifejlett vetőmagot szoktam használni, mely vetőmag következő pácz alá kerül: minden hectoliter buzára szükséges 91 gramm porrá tört kékkő, a mi 12 deciliter langyos vízben felolvasztatik; ehhez jön 12 deciliter lóhúgy és 12 deciliter meszes víz. Mindezt együvé adom és jól összekeverem.

Kisebb gazdaságoknál legczélszerűbb a páczoláshoz olyan teknőt használni, a melybe 1 hectoliter buza belefér; ebbe, hogy a mag jól megkevertethessék, fél hectoliterenként adatik a buza, fentebb leírt páczból aránylagosan, mire az lapáttal jól összekevertetik, úgy, hogy lehetőleg minden szem kapjon páczot. Az így elkészített mag 12 óráig zsákban áll.

Én az itt körülírt mód szerint már 10 év óta járok el és azóta nincs üszögös buzám.

5. Sopron megye egyik legnagyobb uradalma szinte azon szerencsés helyzetben van, hogy üszögös gabonája nincs, míg a szomszéd nagy- és kis-birtokosok arról folyton panaszkodnak. Az uradalom e körülményt a kékkővel való rendszeres páczolás mellett a folytonos vetőmag-cserének tulajdonítja. Az uradalom igen nagy kiterjedésű lévén, annak kebelében a vetőmag egyik gazdaságból a másikba folyton cseréltetik, úgy, hogy egy gazdaság sem veti sohasem saját termésű magját.

6. Egyik Somogy megyei uradalom főtisztje jelenti, hogy ő szintén kékkő-oldattal fertőtleníti a vetőmagot, azonban — így írja tovább — tengeri, zab vagy árpa után öszit soha nem vetek, mert tapasztalásból tudom, hogy tengeri után az üszög igen szeret uralkodni.

A buzák ezen uradalomban csak fekete ugarba, repcze, dohány vagy takarmány után vettetnek. Ez azonban még nem távolítja el az üszögöt, hanem jelentő főtiszt meggyőződése szerint csak a szigoruan végrehajtott fertőtlenítés, a jól megégni hagyott vetőmag az, a mi ezen nagy csapást elhárítani képes.

7. Egy fehér megyei nagybirtok bérlője következőleg szól:

Midőn a 11,000 holdas pusztá bérletét átvettem, a pusztá híres volt arról, hogy emberemlékezete óta oly üszögös buzája termelt melyre vevő alig akadt. A magtar és padlások telve voltak az üszög büzös szagától.

Elkezdtém páczolni a vetőmagot, 100 mérőre 10 font kékkövet forró vízben oldottam fel, de később kihűlttem és ez oldattal öntöztem a vetőmagot, átforgatván 3—4-szer, hogy lehetőleg minden mag érintkezzék az oldattal; husz év óta nem volt többé üszögöm.

8. Zemplén megyéből írja egy kis gazda:

Mindazon óvszerek között, melyeket szakértő gazdáktól hallottam és olvastam, legsikeresebbnek bizonyult az általam feltalált és gyakorlatba vett módszer, t. i.: oly üszögös búzát, melynek egy negyed tartalma üszögből állott, ruhamosó edényben a vetést megelőző napon vékánként vízzel bőven keverve,

addig suroltattam, illetve erősen dörzsöltetem, míg 9—10 levél róla leszüretve, teljesen tiszta vizet nem nyertem.

A vetőmagnak egyszerűen kádba öntött vízben való kavargatása eredménytelen idővesztés, csakis a most ajánlott mód vezet célra, mert nézetem szerint az üszögnek koromszerű pora annak magvát képezi, a buzaszem vágányába hosszan letelepült e koromszerű port, e ragályos kóroanyagot csakis az általam említett eljárás mellett lehet a vágányból kitisztítani. Igaz, hogy ezen eljárás fáradalmas, de hogy biztosan célhoz vezet, arról kezeskedem.

9. Ugyancsak egy fehér megyei nagybirtokos a vetőmagot nagy kádakban levő kékkő oldatban egyszerűen beáztatja, illetőleg megmossa, azután 12 óráig rakásban tartja, később szétteríti és megszáritja és így elveti. Üszögje sem az idén, sem az elmúlt években nem volt.

10. Egy arad megyei nagybirtokos szintén a kékkő oldatot használja a legjobb redményyel.

11. Heves megye egyik jeles nagybirtokos gazdája írja:

Tudom és állítom, hogy az üszög csak olyan gazdák vetéseiben fordul elő, kik a búzát annak rendje és módja szerint megrostálván, egyszerűen elvetik, de be nem páczolják.

Nálam 20 év óta, mióta gazdálkodom vetéseimben üszög egyetlen egyszer sem volt, holott szomszédaimnak vetései tele vannak üszöggel és én ezt csak annak tulajdonítom, hogy a magot vetés előtt kutvizben felolvasztott kékkővel és konyhasóval bepáczolom.

Az eljárás a következő módon történik:

Minden pozsonyi mérő búzához veszek 2 lat kékkövet és 1 lat konyhasót, azt mozsárban megtörve, két itcze vízben felolvasztom és ezen folyadékkal a búzát meglocsolom kerti locsolóval és addig lapátoltatom, míg minden szem buza meg nedvesedett, azután rakásra hanyatom és midőn megszáradt elvetetem.

A páczolás mindig a vetés előtt való napon történjék, de ha pár napig bepáczolva áll is, az sem baj.

12. Zemplén megyéből írja egy nagybirtokos: Mielőtt a mérgezés módját leírnám, szükségesnek látom a földnek a buza alá való mikénti megmiveltetését is közölni. A búzát rendszeres forgóba repceze után 13 soros Garret-géppel akkép vetem, hogy 4316 négyszögméterbe (1 magyar hold) 62 liter (1 pozsonyi mérő) esik. Vetőmagnak külön jól megérlelt búzát használok.

A buza mérgezését következő mód szerint szoktam eszközölni: egy rész rezes arsenikum, két rész konyhasó és hat rész rézgáliczt lisztlé törve jól összekeverek, ezen méregből egy pozsonyi mérőre két dekagrammot veszek, a melyet előbb egy liter forró vízben feloldván, még három liter langyos meleg vízzel keverek meg. Ezen négy liter folyadékkal egy pozsonyi mérő búzát meglocsolok és addig keverem, míg minden szem teljesen bepáczoltatom. Ezen mérgezés mindig a vetés előtt való napon történjék. Ezen eljárásom által buza vetéseimet ekkoráig az üszögtől megmenttettem.

13. Zenta városának gazdaközönsége erélyes pogármesterének gondoskodása folytán már néhány év óta el van látva nyomtatott utasításokkal az üszög ellen.

Ezen utmutásban a következő eljárások ajánltnak:

Első és legbiztosabb az aztatás: tudniillik 1 mérő búzához 6 lat kékkövet és 4 lat söt porrá törve, annyi szesz vízben keverünk fel, hogy a beáztatandó búzát a kádban ellepje 5—6 óra hosszáig áztatjuk így a búzát, azután kevergetés közben szikkadás végett kiszedjük, laposas garmadába rakjuk és néhányszor lapáttal megforgatjuk. — Szikkadás után zsákba szedjük, de ha a zsákban előbb üszögös buza volt, azt jól kitisztítsuk, nehogy újból a vetőmagra ragadjon.

Második a bedörzsölés; a fenti oldattal a kádat félig megtöltjük, azután a búzát az edény egyik részében felhalmozuk és az oldattal a búzát kézzel megdörzsöljük vagy megmosuk, azután szikkadás végett kirakjuk.

Harmadik a locsolás, a búzát kideszkázott helyen laposas garmadába hanyjuk és lapátolás közben a fenti szerrel jól meglocsoljuk, ügyelve arra, hogy minden szem kellően érintkezésbe jöjjön az ellenszerrel, azután szikkadás végett többször lapáttal megforgatjuk.

Egybefoglalva tehát az eddigieket, gazdáinknak figyelmébe következő eljárás ajánlható:

a) A föld mindenekeelőtt jól megmivelenendő és a józan vetésváltás elvei szem előtt tartandók; nevezetesen: kálászos és tengeri után buza soha ne vetessék.

Miután pedig úgy tapasztaltattott, hogy a tuleröltetett buza és általában gabnatermelés még a különben gazdagnak tartott földekben is megboszulja magát és az utóbbi években oly sürűen előállott gabnabetegségek is nagyrészt e körülményre vezethetők vissza, — saját jól felfogott érdekében hozzon a gazda gazdaságába helyesebb arányokat a magtermelés és a takarmánytermelés, vagyis az állattartás közt és pedig annál is inkább, mivel az egyoldalú gabnatermelésre fektetett gazdaság jövedelmezése különben is sok kétes esélynek van kitéve.

b) Vetésre, ha lehet, legalább egy éves, jól kifejlett, érett, egészséges, jól kirostált magot használjunk.

c) Ugyanazon földbe ne vessük huzamosan az általa termelt magot, hanem a vetőmagot időről időre változtassuk.

d) A legjobb vetőmagot is fertőtlenítsük, még pedig legcélszerűbben a kékkő oldattal a fentebb leírt módokat szerint.

e) Nedves természetű földbe búzát egyáltalán ne vessünk.

A 112 gazda által ajánlott óvszerek közül a kékkő, só és mész oldattal való páczolást ajánlja 79 gazda, a csupán kékkővel való páczolást 9, végül a vízzel való mosást és más egyéb ellenszert 24 gazda.

— Figyelmeztetés. A csávázáshoz (páczoláshoz) szükséges rézgálicz (kékkő, kékgálicz) minden fűszerkereskedésben és gyógyszerárban kapható, mintegy 50 kr. ár mellett kilogrammja.

A kik olcsón óhajtják beszerezni, szövetkezzenek legalább ötven klgnyi mennyiség megrendelésére, mely esetben Budapesten Kochmeister utódainál, Strobentz testvéreknél, Thallmayer és Seitznél kilóját 31—31½ kron szerezhetik meg.

½ kilogramm kékkő kell 2½ hectoliter búzához.

1	"	"	"	5	"	"
10	"	"	"	50	"	"
50	"	"	"	250	"	"

A vén gyümölcsfák tisztogatásáról.

Némelyek azt hiszik, hogy a teljesen kinőtt, vén gyümölcsfákra többé nem kell semmi gondot fordítani. Csalódnak, a kik ebben a hiedelemben vannak; mert a vén gyümölcsfák is gondozást igényelnek, azokat is meg kell tisztogatni és nyesegetni időnként, ha azt akarjuk, hogy teremjenek. E tárgyban szükséges szem előtt tartani a következő szabályokat:

1. Vén fáknak minden két-három évben szükségük van a tisztogatásra, a mi rendesen márczius hónapban viendő véghez, de eszközölhető októberben és novemberben, vagy dr. Lucas szerint nyáron is.

2. Tisztogatás alkalmával minden beteg, elfagyott és száraz ág vagy galy gondosan eltávolítandó. Hogy a fán a beteg részt az egészségestől meglehessen különböztetni, legtanácsosabb a tisztogatást mindjárt a gyümölcs megérése és leszedése után végezni.

3. Az egészséges, gyümölcsstermő fák vízajtásai, melyek az ágaktól sok tápnedvet vonnak el, egytől-egyig lenyesendők. Ellenben vén, már hanyatló fáknál e vízajtásokat használjuk föl a fa megifjítására akként, hogy a vén, hibás ágakat közvetlen a vízajtások fölött vagdaljuk le, a vízajtásokat pedig hagyjuk meg új, egészséges korona képzésére.

4. Ugy a törzsről, valamint a gyökerekről gondosan távolítsuk el a hajtásokat mihelyt mutatkoznak.

5. Minden, egymást keresztező, egymáson fekvő és egymást dörzsölő ágat vágjunk le, hogy ez által elejét vehessük a különben könnyen beállható üszökösödésnek.

6. Ha a korona igen zárt és sűrű volna, ne mulasszuk el azt a fölösleges ágak eltávolítása által megritkítani, hogy ekképpen a napfény és a világosság behatását megkönnyítsük.

7. Az igen mélyen lecsüngő, vagy az utca és mezőre kinyuló ágakat, melyek a talaj megmunkálását akadályoznák, fűrészszeljük le.

8. Vén, hibás fákat, melyeknek külső ágai száradni kezdenek, egy időre meg lehet menteni az elszáradástól az által, ha ágaikat visszavágjuk, töveik körül a földet fölássuk és jó komposzttal megrágyázzuk.

9. A vékonyabb ágakat éles késsel, a vastagabbakat pedig fűrészszel kell eltávolítani. A fűrészsebet ezenfelül még éles késsel simára kell vágni és oltóviaszszal bekenni, mert különben be nem forrad.

10. A hasadékokat és régibb sebhelyeket a netán jelenlevő reves farésztől meg kell tisztítani és hasonlóképpen oltóviasszal vagy egyéb védő kenőccsel bemázolni.

Az almafák tisztítására nézve dr. Lucas, a híres württembergi pomologus „Die Lehre vom Baumschnitt“ című jeles művében a következőket mondja:

„Az almafát tavasszal, midőn a nedvkeringés már folyamatban van, takarítani nem szabad; mert ekkor a fa megsebesítése által több kárt teszünk, mint hasznot. Ugyanis a nedv a sebekből kifoly, hamar savanyu erjedésbe megy át és ekkor a kérget és egészséges fát megtámadván, létre jö az üszög. Az almafát, valamint egyáltalában bármilyen gyümölcsfát, sokkal biztosabb lombos állapotban, tehát nyár végén vagy ősszel tisztogatni, mint tavasszal. Tapasztalásból mondhatom, hogy az ágak levágása július és szeptember hónapokban sokkal kevésbé ártalmas, mint a tavaszi tisztogatás; épen azért jól cselekednék a gyümölcsstenyészto, ha ez utóbbi fölött amannak adna elsőséget.“

Erdélyi Károly.

A kolozsvári áruraktárak.

A helybeli pénzintézetek, u. m. a Hitelbank- és Zálogkölcsön-társulat, a Kisegítő-Takarékpénztár, a kolozsvári Takarékpénztár-Részvénytársulat és az Egyesült Erdélyi-Takarékpénztár szövetkezése alapján létesült kolozsvári Áruraktárak folyó hó 16-án a forgalomnak átadatnak.

Midőn ezt a t. cz. közönség tudomására hozni sietünk, fölhasználjuk az alkalmat azon előnyökre utalni, a melyeket e vállalat az azt igénybe vevőknek nyújtani képes.

Raktáraink közvetlenül a kolozsvári pályaudvar mellett fekszenek s rendes vaspályai összeköttetésben vannak, úgy, hogy a pálya mentén bárhol feladott áruk egyenesen raktárainkba szállíttatnak.

Az itt béraktárolt áru azon szállítási kedvezményben részesül, a mely az eredeti feladó és végleges állomás közt e feladáskor érvényben állt közvetlen díjtételek szerint megilletné, ha Kolozsvárt meg nem állt volna.

A helyi fogyasztás alá nem jutó áruk a városi behozatali és vásárvám alól mentesek. A vám- és fogyasztási adóköteles czikkok vám- és adómentes kezelése iránt a m. pénzügyminis-teriumhoz folyamodtunk s biztos reményünk van, hogy megnyerjük, miként más hasonló vállalatok.

Üzleti szabályaink a helyi viszonyoknak megfelelőek.

Az épületek szárazok, szellősek és az áruk épségben maradását biztosítják.

Díjtételeinket a vidék forgalmi viszonyainak teljes méltatása mellett állítottuk meg.

A raktár elfogad mindennemű terményt és árut, ha a mennyiség legalább egy kocsirakományt tesz. Ennél kevesebbet csak előleges engedély mellett küldhetui.

Az árukról raktári értesítőt szolgáltatunk ki és előlegezzük a beraktározás végett ide küldött szállítmányok fuvarbéréit s más költségeket, valamint az áruk értékének megfelelő kölcsönöket adunk olcsó kamat felszámítása mellett.

Gondoskodik a raktár a termények megforgatásáról, (át-

lapátolás) rostálásáról, tisztításáról, zsákokba töltéséről, ha ez-
zel megbízatik.

Megbízás következtében gondoskodunk a termények to-
vább szállításáról vagy eladásáról, az előre meghatározott ár-
ban vagy esetleg azon felül.

A beküldéshez szükséges zsákokat kívánatra a raktár
szolgáltatja jutányos árban

Végül a beraktározott árukat a feladott, vagy napi árfo-
lyam szerinti értékben a tűz ellen biztosítjuk.

A beküldésre szánt termény vagy más áru a „Kolozs-
vári Áruraktárhoz“ címzendő, megfelelő fuvar-levél kísé-
retében.

Azon reményben vagyunk, hogy raktáraink enynyi előny
nyújtásával vidékünk termelő és kereskedő közönsége érde-
keinek s általában a piac forgalmának előmozdítására fognak
szolgálni és nem hiába hozzák a pénzügyintézetek azon tetemes ál-
dozatot, a mibe a vállalat létesítése és fentartása került.

**A kolozsvári Hitelbank- és Zálogkölcön-
társulat által vezetett áruraktári vállalat.**
(Folytatása köv.)

Nyilvános köszönet.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztályá-
nak rendező bizottsága ezennel nyilvánosan is köszönetet mond
azon t. kiállító uraknak, kik az általuk elnyert jutalmakat a jö-
vő évi kiállítás díjainak gyarapítására v. ssszaajándékozni szive-
sek voltak u. m. Sigmond-testvérek 35 aranyat, Gróf Bethlen
Markus 30 aranyat, Báró Jósika Lajos 20 aranyat, Gróf Lázár
Jenő 16 aranyat, Benigni Sámuel 13 aranyat, P. Horváth Kál-
mán 10 aranyat, Báró Báuffy Ádám 9 aranyat, Báró Bánffy Er-
nő 8 aranyat, Zöld Antal 5 aranyat, Gróf Kornis Victor 3 ara-
nyat és Báró Wesselényi Miklós 1 aranyat.

Kolozsvárt, 1882. october 12-én.

Báró Bánffy Ádám,

szakosztályi elnök.

Gamauf Vilmos,

szakosztályi jegyző.

EGYVELEG.

— Phylloxera Kolozsvárt. A kolozsvári phyllo-
xera-bizottság octoberhó 10-én tartott ülésén azon megdöb-
bentő tény lett bejelentve, hogy az ev. ref. tanár Debrecezeni
József ur belfarkasutczai házi kertjében két fő szőlőn phyl-
loxera találtatott. Mindenekelőtt szoros zár lett elrendelve
az eset a ministeriumhoz jelentve, ennek intézkedéseitől függ-
vén a közelebbi teendő, melynek mikénti lefolyásától lapunk t.
olvasóit annak idején értesíteni fogjuk.

— Ismételt mustmérések. Az erdélyi gazd. egy-
let nagy-utczai szőlőjének ismertebb fajai october hó 13-án
újabb mérés alá kerültek, melynek eredményét az érdekes ösz-
szehasonlítás eszközölhetése végett az october 1-seji adatokkal
szembeállítjuk; a mérésre mindkét alkalommal Babó mustmé-
rője használtatott:

	October 13.	October 1.
Olasz riesling	13·0%	11·0%
Oporto	16·5 „	14·0 „
Kadarka	15·5 „	14·5 „
Bakator	16·0 „	14·5 „
Furmint	16·0 „	14·5 „
Traminer	17·0 „	15·0 „
Sauvignon	17·0 „	15·0 „
Som	16·5 „	16·0 „
Semillon	16·5 „	16·5 „
Carbenet-Sauvignon	19·5 „	17·0 „
Leányka	18·0 „	17·5 „
Carbenet-franc	18·0 „	17·5 „
Kövér	15·5 „	17·5 „
Rajnai riesling	17·5 „	18·0 „
Pinot noir	20·5 „	19·0 „
Ruländer	20·0 „	19·5 „

Három faj kivételével tehát 0·5—2·5% -ig terjedő emel-
kedés mutatkozik, miglen a Rajnai riesling és Semillon stagná-
lása, valamint a Kövérnek feltűnő elmaradása csakis annak tu-
lajdonítható, hogy a második próba-szedéskor kevésbe fejlett
szőlők nedve került mérés alá. —

— Mustmérések Kolos-Monostoron. A m.
kir. gazd. tanintézet szőlőjében october hó 11-én megejtett
mérések a következő eredményt adták:

	czukor	sav
Fehér burgundi	17·5	1·3
Malvasi	17	0·6
Barát	18	0·8
Tramini	18	1·0
Burgundi	19·5	1·0
Trollingi	14	1·4
Oporto	18	0·9
Riesling rajnai	16	1·2

A czukor a Babó-féle mustm. lett meghatározva.

Üzleti szemle.

Gaboná-árak.

Minimum és maximum: Budapest oct. 14.		Bécs oct. 14.
Buza	9·10 — 9·35 frt	9·50 — 10·60 frt
Rozs	6·80 — 7·10 frt	7·35 — 7·90 frt
Árpa, takarmány	6·10 — 6·40 frt	8·60 — 8·70 frt
Árpa, szeszfőzésre	7·10 — 7·75 frt	8·40 — 10·75 frt
Árpa, seres	8·25 — 9·00 frt	10·00 — 11·00 frt
Zab	5·00 — 6·30 frt	6·15 — 6·15 frt
Törökbuza	5·80 — 8·00 frt	6·25 — 6·70 frt

Budapesti marhavásár october 12-én. Őszszes
felhajtás 2121 db. nagy és 2769 apró marha. Ebből eladatott
39 db. bika, 991 db. ökör, 680 db. vágó tehén, 110 db. fejős
tehén, 301 db. bival, 330 db. borju, 2439 db. juh. Árak: bika
darabonként 69—135 frt, ökör páronként 186—360 frt, vágó
tehén páronként 129—285 frt, fejős tehén darabonként 87—

174 frt, bival páronként 170—255 frt, borju darabonként 16—28 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 8—13 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 54—56 frt, tehénhús 49—53 frt, borjuhús 50—74 frt, bivalhus 46—50 frt.

Bécsi marhavásár october 10-én. Összes felhajtás 2780 drb és pedig 1791 drb. magyar, 664 drb. lengyel és 325 drb. német fajta, melyből 2709 drb. ökör, 33 drb. tehén, 29 drb. bika és 9 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 59—65 frt, lengyel 57—65 frt, német 57—65 frt, tehén 57—65 frt, bika — — frt, bival — frt. Lában darabonként — — frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár oct. 18-ikán. (Az első magyar sertéshizlaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) E héten a forgalom és az üzlet, a melyben különösen Némethon jelentékeny részt vett, meglehetősen élénk volt, ennek folytán az árak kissé emelkedtek és a hét szilárd hangulatban záródott.

Heti átlag árak: magyar vál. áru 260—300 klgr. nehéz 59—59½ kr., 220—260 klgr. nehéz 59—60 kr., Öreg 300 klgr. tuli nehéz 57 kr, vidéki sertés 57—58 kr. Transitóban: szerbiai 57—60 krajezár, romániai 56—59 kr., tüskés 55½—57 kr. tiszta klgrammonkint. — Összes felhajtás: 8129 drb; összes elhajtás 4842 drb.

Bécsi sertésvásár oct. 10-én. Összes felhajtás 3689 drb. és pedig 951 drb. nehéz, 1103 drb. középhez és 1614 drb. süldő; melyből 1666 drb. magyar, 1644 drb. orosz-lengyel, 306 drb. szerb és 82 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 53—54½ frt, középhez 41—52 frt, süldő 38—46 frt; szalonna és zsír — — frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Az 1882. évi budapesti országos magyar méhészeti kiállításon állami ezüst éremmel kitüntetett

Hármas álló méh-kaptárok

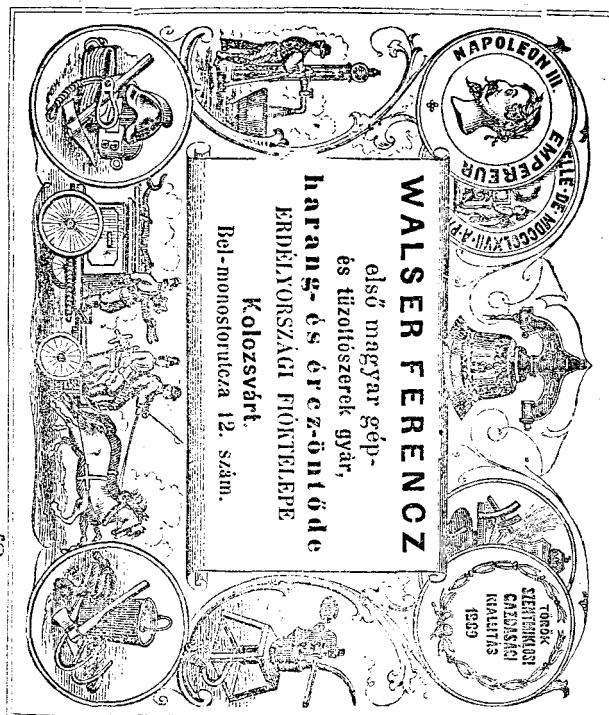
90 drb. az orsz. magyar méhészeti egyesület méretei szerinti kerettel, szabadban telelésre alkalmas kettős oldallal ablak- és Hahue man rácsesal ellátva, tartalék királyné kitevelésére is alkalmazva darabja 7 frt 50 kron kapható

Voith Gergelynéi.

(4.) (20—20.)

Kolozsvártt, London-utca 9-ik sz.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybolt és vízűvészetli kellekek tartata.

Szerelő-műhely kúta s vízvezetékek berendezésére.

Tetemesen leszállított gyári árak mellett.

(18.)

(20—30.)

277. szám.
1882.

(25.)

(1—3.)

Romaszkán-kosok eladása.

A nmlgu földmívelés-, ipar- s kereskedelmügyi ministerium rendelkezése alapján a kolos-monostori m. kir. gazdasági tanintézetnél 12 drb. Romaszkan fajta tenyészkepes-kos kerül eladásra darabonkint 15-től—25 frt árban.

A kosok megtekinthetők a gazdasági tanintézet udvarán, hol az eladás is a jelentkezés szerint eszközöltetik.

Szöbéli vagy levélbéli megrendelést előjegyzek a készlet tartamáig.

Kolos-Monostor, gazdasági tanintézet. 1882. oktober 13.

Vörös Sándor,
igazgató.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	örök- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j c z á r o k b a n .												
Balászfalva	october	5	525	420	400	—	200	300	200	—	250	40
Bánfi-Hunyad	october	3	650	600	540	480	240	750	—	—	190	40
Beszterce	october	10	550	350	450	420	310	350	500	210	320	36
Brassó	october	13	665	450	390	285	180	425	270	260	235	40
Csik-Szereda	october	11	800	625	450	375	250	525	200	60	200	32
Deés	october	3	840	780	680	380	480	720	480	180	280	40
Déva	october	7	900	700	700	—	600	600	290	90	230	36
Erzsébetváros	october	14	600	500	400	—	225	450	300	140	250	44
Fogaras	october	13	650	—	400	380	190	400	220	70	230	42
Gyula-Fehérvár	october	7	550	450	400	—	250	300	200	100	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	october	14	800	—	475	—	200	475	240	40	160	32
Hátszeg	october	2	640	480	500	320	200	350	—	—	—	40
Kézdi-Vásárhely	october	12	650	510	475	320	200	540	340	100	300	32
Kolozsvár	october	12	750	—	575	—	180	550	280	160	350	44
Maros-Ludas	october	3	525	400	420	—	200	300	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	october	12	780	600	620	560	695	480	540	215	450	40
Medgyes	october	12	600	475	400	—	225	375	155	65	255	40
Nagy-Enyed	october	5	550	425	350	—	235	375	350	150	260	40
Nagy-Szeben	october	13	580	460	390	420	210	420	180	110	350	44—46
Nagy-Várad	october	10	680	545	530	350	225	382	400	220	320	48
Segesvár	october	12	700	500	400	—	200	450	150	100	160	44
Sepsi-Szent-György	october	16	660	600	450	350	170	360	300	130	210	40
Szamosujvár	october	16	630	475	490	—	350	390	400	120	300	40
Szász-Régen	october	12	535	375	435	360	300	360	450	220	240	36
Szász-Sebes	october	12	750	675	425	—	225	375	170	110	240	44
Szászváros	october	14	600	610	470	—	210	350	200	80	210	40
Székely-Udvarhely	october	3	700	550	450	—	225	600	200	30	240	40
Szilágy-Somlyó	october	13	600	485	485	405	165	375	240	150	300	40
Teke	october	9	550	420	400	350	175	400	200	30	300	36
Torda	october	14	600	435	425	300	200	350	100	15	250	44

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája az 1882-ik évre.

Árszabály tér szerint		s z e r i h i r d e t é s n é l b é l y e g g e l e g y ü t t																			
		1		1—3		1—6		1—12		1—18		1—26		1—30		1—36		1—40		1—52	
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1 ⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1 ¹⁶ / ₁₆ oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és la. unk. t. előfizetői 25% vagyis egy negyed rész

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.